

CONSELL GENERAL
PRINCIPAT D'ANDORRA

**Discurs del síndic general
amb motiu del Dia de Sant Tomàs
dilluns, 22 de desembre del 2025**

Molt Il·lustre senyor cap de Govern,
Molt Il·lustre senyor president del Consell Superior de la Justícia,
Molt Il·lustre senyor president del Tribunal Constitucional,
Molt Il·lustres senyors representants personals a Andorra dels coprínceps,
Molt il·lustra senyora subsíndica,
Conselleres, consellers, ministres,
Honorables cònsols,
Distingits conciutadans,

Tot just acabem de reobrir les portes de la Casa de la Vall després d'un procés de restauració que ha durat gairebé un any i que s'allargarà encara uns mesos més. Aquest edifici, la seu tradicional del Consell General, és una casa privada convertida en seu parlamentària. Però, deia fa uns minuts, és també molt més que un edifici: és una casa en el sentit ple i profund que aquest concepte té a Andorra.

En la majoria dels països, els parlaments s'ubiquen en edificis construïts expressament per a aquesta funció o en palaus heretats d'episodis més o menys rellevants de la història. A Andorra, això no passa. La nostra seu parlamentària va ser durant segles un edifici d'origen familiar, adaptat per acollir el Consell General, el Tribunal de Corts i fins i tot una escola. Un edifici que tenia una cuina en funcionament i dormitoris per als consellers que venien de les parròquies altes. Una casa, en el sentit més literal i més simbòlic del terme.

Per això la Casa de la Vall és tan profundament andorrana. Per això apel·la d'una manera tan directa a la nostra identitat i al nostre sentiment de pertinença: perquè és un lloc on la Història amb H majúscula —la història de les institucions i dels grans esdeveniments— es dona la mà amb la història amb h minúscula, la quotidiana, la de

CONSELL GENERAL
PRINCIPAT D'ANDORRA

les persones anònimes, la del dia a dia. Allò que passa dins aquestes parets no s'entén sense aquesta doble dimensió.

El nostre és un país ric —molt ric— en aquesta història quotidiana. Disposem d'un gran nombre d'arxius privats, de documentació notarial i d'actes de les nostres institucions d'autogovern d'origen secular que regulaven la vida diària d'una societat de muntanya, austera i organitzada. I aquest conjunt de documentació privada, quotidiana, pràctica, mancada de pretensions, és clarament superior als grans esdeveniments històrics. Una documentació que ens parla de cases, de persones, de drets i d'obligacions, d'un teixit social construït a partir de vincles duradors.

Fins i tot l'acte que cristal·litza la realitat política andorrana, el pariatge de 1278, és —stricto sensu— un document notarial. I això diu molt de nosaltres: d'una manera d'entendre la política com una extensió ordenada de la vida col·lectiva, i les institucions com un cabal compartit.

No ens n'hem d'avergonyir. Ans al contrari. Les coses veritablement importants no necessiten majúscules. I, a més, fa dècades que els historiadors ens recorden que la història no la fan només els reis i els grans militars, i els papes i els presidents de grans repúbliques; sinó que també la fan —i sobretot— els pagesos, els obrers, els artesans, els empresaris, els professionals liberals, les famílies, els homes i les dones que sostenen la vida col·lectiva i que, generació rere generació, han administrat aquest cabal.

A Andorra, la majoria dels protagonistes de la nostra història institucional han estat també part d'aquesta història anònima. No hi ha hagut -afortunadament- una separació clara entre els uns i els altres, i això explica la solidesa d'un sistema que ha sabut arrelar en la realitat del país i mantenir un fort sentiment de comunitat.

En certa manera, podríem dir que quan els andorrans ens hem trobat amb els grans moments de la història —la nostra i la del nostre entorn— hem estat una mica com a intrusos, com si un tros de la petita història s'hagués escolat, gairebé per error, en les pàgines de la gran història. I ho hem fet des de la discreció, des de la voluntat de preservar allò que ens definia, sense estridències ni voluntat de protagonisme.

CONSELL GENERAL
PRINCIPAT D'ANDORRA

Imaginem, per exemple, els andorrans d'ara fa just 220 anys, que, el març de 1806, van aconseguir que Napoleó Bonaparte restaurés el coprincipat francès. Andorra, des de la seva irrellevància i petitesa, va aconseguir arribar fins a la cúspide de la qual aleshores era la primera potència europea i mundial.

També des de la perspectiva andorrana hi ha dues maneres de mirar-se aquell esdeveniment històric: Des de la gran història i des de la petita història. Des del punt de vista de la gran història, els andorrans van culminar el 1806 un llarg camí de 14 anys en què -a conseqüència de l'abolició dels drets feudals a França durant la Revolució- s'havien quedat sense copríncep francès. 14 anys en què Andorra havia insistit, amb tenacitat, sobre la seva voluntat de no perdre els coprínceps.

En un món que l'empenyia a ser lliure i a constituir-se en república, Andorra volia continuar tenint cosenyors. I això és llegit -adequadament al meu entendre- com una mostra de la saviesa secular andorrana i de la capacitat de veure-hi més enllà, de no quedar-se amb una lectura superficial i curtterminista dels esdeveniments.

D'altra banda, sobre aquells mateixos fets, hi ha també una visió més pròpia de la petita història, més materialista, d'un realisme una mica més descarnat.

Amb la pèrdua del coprincipat pel costat francès s'havien perdut nombrosos privilegis i franquícies duaneres concedides pels reis de França als andorrans al llarg dels segles. I, per tant, darrere la tenacitat amb què es pretenia recuperar la figura del copríncep francès, hi havia una poderosa raó econòmica i de supervivència material.

Cadascú és lliure de triar amb quina versió es queda; però l'important al meu entendre és que, tant aquells que volien preservar les institucions i mantenir-se fidels a les recomanacions del Manual Digest com aquells que estaven principalment preocupats per les franquícies duaneres, van coincidir en un pla d'acció: calia recuperar l'estructura institucional del país i el vincle centenari amb la primera magistratura de l'Estat francès.

Aquests anomenats sovint "miracles" que expliquen l'existència d'Andorra no són altra cosa que la confluència de la gran història amb la petita història. Perquè -tant si pensem que els andorrans han estat moguts històricament per ideals o per

CONSELL GENERAL
PRINCIPAT D'ANDORRA

necessitats materials- és just i precís reconèixer que allò que som no és fruit de l'atzar, ni de la decisió dels altres. Les andorranes i els andorrans també hem sigut autors i protagonistes del nostre esdevenir col·lectiu.

Aquest equilibri entre adaptació i continuïtat és una constant de la nostra trajectòria col·lectiva: una trajectòria en què la profunditat de la nostra història es combina amb una capacitat d'adaptació constant als canvis del nostre entorn. Andorra no ha buscat mai liderar aquests canvis, ni tampoc esquivar-los; els ha observat amb deteniment per adequar-s'hi amb prudència i preservar, en cada moment, la seva sobirania. Tant en moments de transformació profunda com en etapes de plena estabilitat, el país ha sabut trobar el seu lloc, mantenint unes institucions pròpies i un sentit clar de pertinença.

Repeteixo; allò que som avui no és fruit de l'atzar, sinó d'una manera de fer basada en la prudència, la persistència i el diàleg. I a la base d'aquest esdevenir col·lectiu hi ha hagut sempre el Consell General, ja fos reunit entre les parets d'aquesta casa o, durant segles, allà on els andorrans volien aplegar-se per decidir, conjuntament, el seu futur.

I és que el que ens diferencia d'altres realitats és que, a casa nostra, no han sovintejat aquells que creuen que les institucions existeixen per satisfer projectes individuals de curta volada. La saviesa andorrana consisteix a entendre que som dipositaris d'un cabal institucional, històric i identitari del qual nosaltres som només una baula.

Senyores conselleres i senyors consellers,
Permeteu-me una breu referència personal.

Enguany fa quinze anys del meu primer Dia de Sant Tomàs. Aleshores tot just feia uns mesos que havia jurat el càrrec de conseller, amb l'entusiasme i la convicció propis de qui arriba amb idees i ganes de transformar les coses.

CONSELL GENERAL
PRINCIPAT D'ANDORRA

Amb el pas del temps tots aprenem que no ens pertoca canviar-ho tot ni començar de zero. El sistema institucional del qual formem part és imperfecte, sens dubte, però és també el resultat d'una llarga experiència col·lectiva. I el millor servei que podem fer és administrar-lo amb seny, utilitzant les eines que tenim per afrontar els reptes del nostre temps, doncs al relat de la història d'Andorra no ens correspon ser majúscules ni punts i a part. Ens correspon ser punts i seguit; ser paraules que enllacin, que modulin i que permetin que el discurs col·lectiu continuï fluïnt.

I és que l'estabilitat institucional i política és un dels valors més preuats del nostre país. No com a finalitat en si mateixa, sinó com a condició necessària perquè les institucions puguin ser útils, previsibles i al servei de la ciutadania. Qualsevol debat —i el debat és imprescindible— ha de partir d'aquesta premissa i de la consciència que formem part d'un cabal que ens transcendeix.

En aquest sentit, el Consell General ha continuat exercint un paper central com a espai de deliberació i de recerca de consensos. Les qüestions que han ocupat l'agenda parlamentària al llarg dels darrers mesos responen a preocupacions compartides per la societat: l'equilibri del creixement, la llibertat individual, la justícia social, la salvaguarda de la nostra seguretat, la preservació del territori, la separació de poders, la cohesió social, la reforma del sistema de pensions, la transparència de la gestió pública, l'accessibilitat universal, la despenalització de l'avortament, la continuïtat institucional o la preservació de la nostra llengua i de la nostra identitat.

Vetllar per tots aquests temes no és només una responsabilitat amb les generacions futures, sinó també una manera de respectar la casa comuna que hem rebut. Com ho és avançar cap a una societat cohesionada, més accessible i inclusiva, expressió del principi d'igualtat i de dignitat de totes les persones, així com reforçar la cohesió social i el diàleg per contribuir a enfortir la confiança col·lectiva i el sentiment de comunitat.

Les institucions andorranes han estat estables al llarg del temps perquè han sabut ser útils. I continuaran sent-ho si mantenim aquest vincle amb la realitat del país, amb les necessitats i les expectatives dels nostres ciutadans per tal que puguin continuar bastint, a Andorra, el seu projecte vital, familiar i professional.

CONSELL GENERAL
PRINCIPAT D'ANDORRA

Quan, d'aquí a uns anys o dècades, algú rellegeixi les actes del nostre temps, hi trobarà els grans debats del present: com garantir un desenvolupament equilibrat, com preservar la identitat i la seguretat en un món canviant, com continuar sent competitius, com reforçar la cohesió social i com projectar Andorra cap al futur sense perdre allò que ens fa singulars.

Però més enllà dels debats i de les decisions concretes, hi haurà una idea de fons que travessarà aquest període: Andorra no és només el resultat de la seva història ni de la suma d'episodis del passat, sinó sobretot la continuïtat viva d'una comunitat de ciutadans que estimem aquest país, que ens hi reconeixem, i que ens en sentim part. Mentre aquesta comunitat perduri, Andorra també perdurará.

Senyora subsíndica,
Senyores conselleres i senyors consellers,
Senyor cap de Govern,
Senyores i senyors ministres,
Autoritats,

Que l'any que aviat començarà sigui un any en què renovem, tots plegats, l'esperit de servei públic, de consens i de responsabilitat. Un any en què sapiguem combinar l'altura de mires institucional amb l'atenció a les qüestions quotidianes; en què sapiguem llegir l'esdevenir de la Història amb majúscules per posar-la al servei de les moltes històries en minúscula que donen sentit a la vida del país.

En nom de la subsíndica general i de la resta de membres de la Sindicatura, us desitjo unes Bones Festes de Nadal i un feliç i venturós 2026.

Visca Andorra!

Carles Ensenyat Reig
Síndic general